

som urimeligt, hvis den ene ægtefælle har en kapitalpensionsordning, der ifølge praksis skal inddrages i ligedelingen mellem ægtefællerne, mens den anden ægtefælle har en pension, der giver ret til løbende ydelser, som ifølge praksis kan udtages forlods på ægtefælleskifte. Det samme gælder tilfælde, hvor den ene ægtefælle har en pensionsordning med ret til løbende ydelser, der kan udtages forlods på skiftet, mens den anden ægtefælle slet ingen pensionsordning har.

Den 2. august 2004 blev familieretsområdet, herunder Ægtefællepensionsudvalget, overført fra Justitsministeriet til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender.

I november 2005 afgav Ægtefællepensionsudvalget betænkning nr. 1466/2005 om ægtefællers pensionsrettigheder.

Ved afgivelse af betænkningen bestod udvalget af en formand (professor, dr. jur. Irene Nørgaard) og femten andre medlemmer, som repræsentanter for Landsorganisationen i Danmark, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Den Danske Dommerforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Finansministeriet, Foreningen af Statsamtsjurister og Foreningen af Statsamtænd, Forsikring og Pension, Akademikernes Centralorganisation, Advokatrådet, Finansrådet, Socialministeriet (herunder Ligestillingsafdelingen), Dansk Arbejdsgiverforening, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og København og Frederiksberg Kommuner, Økonomi- og Erhvervsministeriet og Justitsministeriet.

Betænkningen indeholder to lovudkast – udkast til ændring af retsvirkningsloven i forbindelse med skifte i tilfælde af den ene ægtefælles død eller skifte i tilfælde af separation og skilsmisse og udkast til lov om ægtefællepension (revision og modernisering af lov om enkepension, jf. lov nr. 102 af 14. marts 1941). I begge tilfælde er der afgivet dissens.

Lovforslaget bygger på betænkningen og de høringsvar over betænkningen, som Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har modtaget, jf. herved nedenfor pkt. 8.

Der er endvidere på baggrund af udvalgets betænkning samtidig af ministeren for familie- og forbrugeranliggender fremsat forslag til lov om bevarelse af ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse.

1.2. Oversigt over lovforslaget

Lovforslaget indebærer en særskilt lovregulering af pensionsrettigheders behandling på ægtefælleskifte i tilfælde af en ægtefælles død eller i tilfælde af separa-

tion og skilsmisse. Hidtil har behandlingen af disse rettigheder beroet på en fortolkning af § 15, stk. 2, i lovbekendtgørelse nr. 37 af 5. januar 1995 om ægteskabets retsvirkninger med senere ændringer (retsvirkningsloven), som indeholder en regel om særlige personlige rettigheder, der ikke umiddelbart lader sig indpasse i systemet om formuefællesskab og ligedeling.

Er der tale om skifte i tilfælde af den ene ægtefælles død, kan længstlevende ægtefælle efter retspraksis udtage næsten alle sine pensions- og forsikringsrettigheder forlods, dvs. uden at de skal indgå i ligedelingen med den anden ægtefælles arvinger. Er der tale om skifte af fællesbo i tilfælde af separation og skilsmisse, er udgangspunktet ifølge retspraksis, som senest har fundet udtryk ved to højesteretsdomme fra 1998, at kapitalpensioner og ratepensioner indgår i ligedelingen mellem ægtefæller på skifte, mens retten til løbende livsbetingede pensionsydelse som hovedregel ikke indgår i delingen, men udtages forlods af den pensionsberettigede ægtefælle. Højesteret har udtalt, at en eventuel ændring af retstilstanden bør afvente resultatet af Ægtefællepensionsudvalgets arbejde. Nærmere om gældende ret nedenfor under pkt. 2.1. og 3.1.

1.2.1. Pensionsrettigheders behandling på skifte af fællesbo i tilfælde af en ægtefælles død

Forslaget bygger på en videreførelse af den ægtefællevenlige tendens, der har præget udviklingen igennem de senere år, og som harmonerer med en afvejning af længstlevende ægtefælles interesser over for førstafdøde ægtefælles arvingers interesser.

Forslaget til pensionsrettigheders behandling i tilfælde af en ægtefælles død behandles nærmere nedenfor i pkt. 2.

1.2.2. Pensionsrettigheders behandling på skifte af fællesbo i tilfælde af separation og skilsmisse

Forslaget bygger på en afvejning af to i princippet modsatte hensyn. *Det familiepolitiske hensyn* taler primært for, at pensionsrettigheder behandles som "traditionel" formue, og at der således sker en ligedeling af sådanne rettigheder, når ægtefæller skal skifte deres fællesbo. *Det pensionspolitiske hensyn* taler primært for, at ægtefæller udtager deres egne pensionsrettigheder forlods, når fællesboet skiftes. Derved understøttes pensionsformålet – aldersforsørgelse af den egenpensionsberettigede.

Lovforslaget indebærer, at ægtefæller på skifte i tilfælde af separation og skilsmisse kan udtage egne rimelige pensionsrettigheder forlods. Dette indebærer, at værdien af en rimelig ordning ikke indgår på skiftet